

Nr 11

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående bortskaffande av sand från vägar inom tätbebyggda samhällen.

I en inom första kammaren väckt, till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion I: 208 av herr Nilsson, Alfred, m. fl. hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte fästa väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppmärksamhet vid vissa i motionen angivna olägenheter av sandningen av vägar inom tätbebyggda samhällen och anmoda styrelsen att vidtaga åtgärder för olägenheternas avhjälpande.

I motionen framhålles, att de permanentbelagda vägarna i tätbebyggda samhällen under vintermånaderna ofta måste sandas för att motverka halka. Då tö inträder, kvarligger stora mängder sand, som sedan av regn spolats ned i och tilltäpper avloppsledningar. Dessa olägenheter skulle kunna avhjälpas, om sanden bortsoptes på våren.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som bl. a. anfört:

»Av motionen framgår dock icke vilka samhällen som innefattas i begreppet tätbebyggda. Det torde emellertid vara sannolikt, att motionärerna främst avsett de samhällen, som enligt väglagen benämnes stadsliknande, d. v. s. sådana samhällen, för vilka byggnadslagens bestämmelser angående stad äger tillämpning.

Enligt Kungl. Maj:ts brev den 3 december 1943 till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med anvisningar rörande den allmänna väghållningen i de städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare, omfattar underhåll av väg icke renhållningsarbeten. Till sådana arbeten räknas bl. a. åtgärder, vilka huvudsakligen avser att avlägsna sanitära olägenheter, ävensom därmed sammanhängande arbeten, såsom rensning och upptining av rännstensbrunn och från denna utgående ledning samt bortskaffande av sand, som vintertid påförts till motverkande av halka.

I enlighet med dessa anvisningar tar vägförvaltningarna normalt icke befattning med bortskaffande av sand i dylika samhällen. Är fråga om särskilt avsevärda sandmängder, som hindrar vattenavrinningen, eller saknar samhället resurser för ifrågavarande arbete, plägar vägförvaltningarna ingripa. Inom annan tätbebyggelse tar vägförvaltningarna bort sanden, om den är till olägenhet för vägen och trafiken.

På landsbygdens allmänna vägar brukar sanden borttagas medelst sopmaskin. Sanden tillvaratages endast, om det är mycket stora kvantiteter, som ligger kvar på körbanekanterna. Oftast sopas den dock ut på slänterna. I samhällena är borttagandet av sanden mera arbetskrävande. Genom att det där ofta finnes gångbanor utmed de allmänna vägarna måste sanden först sopas till en sträng invid kantstenen och sedan skyfflas ihop och lastas på lastbilar, mestadels för hand. Maskinlastning brukar i regel icke användas.

Någon anledning att nu frångå principen att vägförvaltningarna icke skall utföra renhållning föreligger icke. I det sammanhanget må erinras om att de av Kungl. Maj:t den 22 september 1949 tillkallade sakkunniga för utredning angående översyn av ordningsstadgan för rikets städer och därmed sammanhängande spörsmål i sitt betänkande (SOU 1954: 37) behandlat frågan om renhållning av allmän plats i stad, köping och annat samhälle, där byggnadslagens bestämmelser för stad äger tillämpning. Enligt 2 § i förslaget till allmän ordningsstadga hänföres till renhållning bl. a. bortförande av sand, som påförts till motverkande av halka, och enligt 1 § med förslag till lag angående skyldighet att renhålla gata m. m. skall renhållning åvila vederbörande samhälle. Emellertid måste det vara ett önskemål att sanden borttages, innan den spolats ned i avloppsledningarna. Vägförvaltningarna bör därför i den utsträckning som är möjlig utan eftersättande av arbetsuppgifterna inom den allmänna väghållningen hjälpa samhälle, som icke har egna resurser för ändamålet, att utföra sopning och lastning, i den mån dessa arbeten kan utföras maskinellt. Kostnaderna för arbetena bör bestridas av respektive samhälle.»

Utskottet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller i sitt yttrande över motionen bl. a. att bortskaffandet av den sand, som vintertid lägges på vägarna, är att hänföra till renhållningsarbete och enligt fastställda principer således icke åvilar vägförvaltningarna. Styrelsen finner icke att denna princip bör frångås. Utskottet biträder styrelsens uppfattning i denna fråga.

Av yttrandet framgår vidare, att vägförvaltningarna, utan att vara därtill lagligen förpliktade, dock i vissa fall brukar ingripa för att hjälpa samhällena som fått svårigheter att själva klara här ifrågavarande olägenheter. Styrelsens uttalanden i övrigt innebär, att vägförvaltningarna bör intaga en välvillig hållning till sådana hjälpbehov. Utskottet har under hand erfarit att man inom styrelsen överväger att meddela vägförvaltningarna rekommendationer, innefattande riktlinjer för behandlingen av framställningar om hjälp med borttagande av sand från vägarna.

Vad ovan anförts ger enligt utskottets mening vid handen, att motionärernas önskemål är eller kan förväntas bli i väsentlig grad tillgodosedda. Utskottet får därför hemställa,

att motion I: 208 icke må till någon riksdagens åtgärd för-
anleda.

Stockholm den 22 mars 1955

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson, Lars, Jonsson, John Wik-
tor*, Nyström*, Jansson, Erik, Arrhén*, Persson, Karl, Lundström,
Strandler, Grönkvist, Svensson, Rikard, Nord och fru Hamrin-Thorell;
samt

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla*,
fru Svedberg, herrar Nilsson i Bästekille, Bark*, Andersson i Ronneby,
Braconier*, Nestrup*, Johansson i Lugnvik och Börjesson.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.